

FOCUS OP VROUWEN

Nieuwsbrief van het Vrouwenactienetwerk

EDITORIAAL

Met plezier stellen we jullie de eerste Focus op Vrouwen van 2008 voor. Het nieuwe jaar heeft namelijk al aangetoond dat er nog heel wat werk te verzetten valt op gebied van vrouwenrechten. Op vele plaatsen ter wereld en op allerlei vlakken strijden vrouwen nog steeds voor gelijke rechten. Aan deze strijd zijn zware risico's verbonden, zo blijkt. De moord op de Pakistaanse oppositieleidster Benazir Bhutto is daar een tragisch voorbeeld van.

Gelijke toegang tot het rechtssysteem is voor vrouwen in Sierra Leone nog steeds geen feit. In Burundi en Oost-Congo zijn talrijke vrouwen het slachtoffer van seksueel geweld: gruwelijke verkrachtingen worden er als wapen ingezet in de oorlogsstrijd.

Enkel goed nieuws kunnen we jullie dus jammer genoeg niet brengen. Een positieve boodschap wel! We blijven ook dit jaar ijveren voor verandering. En velen met ons. Minister van Buitenlandse Zaken De Gucht heeft al laten weten bijzondere aandacht te zullen besteden aan het probleem van seksueel geweld tegen vrouwen in deze regio's.

Naar goede gewoonte neemt deze maart-editie bovendien een bijzondere plaats in. Het is immers het moment waarop de internationale vrouwendag van 8 maart centraal staat. Dit jaar nemen we jullie mee naar Iran en laten we jullie kennismaken met een aantal moedige vrouwen die ondanks de omstandigheden op straat blijven komen voor gelijke rechten. Amnesty Vlaanderen verklaart zich solidair met deze vrouwen en geeft hen een stem en een gezicht. De organisatie steunt hen in hun strijd tegen de wettelijke discriminatie van Iraanse vrouwen. Deze maand, nieuwjaarsmaand in Iran, is het uitgelezen moment om dat op een positieve manier te doen. Stuur samen met ons je nieuwjaarskaart voor de vrouwen van Iran en wens hen een jaar waarin de gelijke uitoefening van hun rechten realiteit mag worden! Kijk verder in deze Focus om te zien hoe jullie kunnen helpen...

Anke Van Vossle

INHOUD

SEKSUEEL GEWELD IN BURUNDI EN OOST-CONGO	P. 1
MOORD OP BENAZIR BHUTTO	P. 1
VROUWENRECHTENSCHENDINGEN IN SIERRA LEONA	P. 2
SCHRIJFACIE: IRAN	P. 3
BOEKBESPREKING	P. 4
AGENDA	P. 4

SEKSUEEL GEWELD IN BURUNDI EN OOST-CONGO

In het vorige nummer van de Focus werd reeds geschreven over het rapport **"Burundi : geen bescherming tegen seksueel geweld noch in oorlog, noch in vrede"**. Naar aanleiding van dit rapport en de briefschijfactie die ermee gepaard ging, ontving Amnesty een brief van de Minister van Buitenlandse Zaken, **Karel De Gucht**. Hierin noemt hij "het toenemende seksueel geweld in centraal Afrika en de straffeloosheid van de daders totaal onaanvaardbaar".

Maar er is ook **goed nieuws**: de Burundese autoriteiten zijn bereid om de problemen aan te pakken, het zijn de middelen die ontbreken. Verder wijst De Gucht op het feit dat België reeds bijdraagt tot het bestrijden van deze misdaden via de ondersteuning van opleidingen voor de Burundese politie (o.a. inzake mensenrechten en goede politiepraktijken). Bovendien volgt de Belgische ambassade te Bujumbura de situatie van nabij op. De ambassade onderhoudt verder goede contacten met lokale NGO's, met name "Le Collectif des Associations et ONG Féminines au Burundi (CAFOB)". Projecten die de strijd tegen het seksuele geweld ondersteunen en die ingediend worden door deze verenigingen worden in overweging genomen voor ondersteuning door de ambassade. De Gucht eindigt zijn brief door te benadrukken dat België de problematiek zal blijven opvolgen.

Ondertussen gaat het seksueel geweld ook verder in **Oost-Congo**. Minister De Gucht wil dat er meer aandacht komt voor de "seksuele

genocide" in deze regio en plaatst dit thema op de internationale agenda. In januari ging een missie met Minister van Ontwikkelings samenwerking Charles Michel en een aantal parlementsleden naar Congo en werd door Miet Smet een resolutie m.b.t. seksueel geweld in Congo ingediend in de Senaat.

Ook Amnesty volgt uiteraard de situatie in Congo op: een researchteam van het Internationaal Secretariaat is onlangs naar Congo gestuurd om er een rapport te schrijven over het seksuele geweld.

Els De Wit

MOORD OP BENAZIR BHUTTO

De Pakistaanse oppositieleidster Benazir Bhutto werd op 27 december 2007, 13 dagen voor de parlementsverkiezingen, vermoord. Zij stond voor velen als eerste verkozen vrouwelijke regeringsleider in Pakistan symbool voor moderniteit en emancipatie.

Amnesty International veroordeelt de moord op de voormalige Eerste Minister van Pakistan en 15 leden van haar Pakistaanse People's Party (PPP). De moord op Benazir Bhutto mag er zeker niet toe leiden dat de terugkeer naar een burgerlijke regering op de lange baan geschoven wordt.

Benazir Bhutto wierp zichzelf op als gematigde voorvechter van moderniteit en democratie en had zowel hartstochtelijke voorstanders als hevige tegenstanders. Hoewel haar leven werd bedreigd, keerde ze na 8 jaar ballingschap terug naar haar vaderland om het, naar eigen zeggen, uit een diepe crisis te helpen.

Zij ontpopte zich in het verleden reeds tot een passionaria toen haar vader als eerste verkozen leider van Pakistan tijdens een staatsgreep werd gearresteerd door generaal Zia ul-Haq. Benazir ijverde voor de vrijlating van haar vader en vocht met overtuiging en passie tegen het regime van Zia. Toen haar vader in 1979 ter dood werd veroordeeld en geëxecuteerd, kreeg haar politieke activiteit een nieuwe dimensie.

Ze reorganiseerde de Pakistaanse Volkspartij, won in 1988 de verkiezingen en werd vervolgens Premier. Ze werd wereldwijd aanzien als een politieke ster, maar desondanks kon ze haar belofte om in Pakistan terug een democratisch regime te installeren niet waarmaken. Ze kreeg vanuit verschillende hoeken felle tegenstand. De religieuze leiders weigerden te aanvaarden

... lees verder op p.4

SIERRA LEONE: VROUWENRECHTEN- SCHENDINGEN IN DE INFORMELE WETTELIJKE SECTOR

"Mijn zoon en ik wonen in een dorp nabij de stad Makeni. Mijn zoon is 13 jaar oud en er werd bij hem epilepsie vastgesteld. In september van dit jaar (2005) werden mijn zoon en ik beschuldigd van hekserij. Mijn echtgenoot diende deze aanklacht in bij het 'dorpshoofd'. Mijn echtgenoot beweerde dat ons kind behekt was en dat ik degene was die daarvoor verantwoordelijk was. Op basis van de beschuldiging van mijn echtgenoot, werden zowel ikzelf als mijn zoon schuldig bevonden aan hekserij. We moesten ieder 0,75 liter palmolie, 50 000 leones (US \$ 15), een geit en 20 voet (gemeten aan de inhoud van een pan) strooiijst betalen aan het 'dorpshoofd'.

Ik smeekte het 'dorpshoofd' om genade, aangezien ik niet over de middelen beschikte om deze boete te betalen. Hij antwoordde daarop door me op te sluiten in de dorpsgevangenis. Hij verplichtte me daar te blijven tot ik mijn borgtocht had betaald. Nadat ik had betaald, liet hij me vrij. Maar hij eiste nog steeds dat ik de boete zou betalen. Ik bezat het geld niet, dus smeekte ik hem me toe te laten mijn broer te gaan opzoeken in Freetown om het geld bijeen te krijgen. Hij was bereid me laten gaan, op voorwaarde dat ik iemand zou vinden om borg te staan voor de betaling van mijn boete, voor het geval ik niet zou terugkeren. Mijn oom stemde toe, en ik liet mijn zoon achter bij familie.

Wanneer ik terugkeerde, vond ik mijn zoon in de zorg van een maatschappelijk werker. De gezondheid van mijn zoon was verslechterd. De gemeenschap had zich van hem gedistantieerd en hem verwaarloosd omdat men dacht dat hij behekt was. Na mijn verhaal gehoord te hebben, raadde de maatschappelijk werker me aan om contact op te nemen met een mensenrechten advocaat van het 'Access to Justice' project in Makeni. Deze laatste schreef een brief naar het 'dorpshoofd', die bij ontvangst van de brief onmiddellijk de aanklacht en boete liet vallen. Ik weet niet wat ik had moeten beginnen zonder de hulp van deze advocaat en het 'Access to Justice' centrum voor rechtsbijstand in Makeni."

Het is ondertussen 3 jaar geleden dat de eerste stappen naar gelijke rechtsbijstand voor vrouwen in Sierra Leone werden gezet. Het dient gezegd te worden dat er nog veel meer stappen dienen gezet te worden, en dat het doel nog veraf ligt. Toch kunnen we deze weg bewandelen met hoop

in het hart, aangezien onze campagne reeds voor een aantal zeer mooie resultaten heeft gezorgd, vooral op het gebied van wetgeving.

Om te beginnen is er **de wet op huiselijk geweld**, die de regering ertoe verplicht de nodige middelen te voorzien voor zogenaamde 'family support units' bij de politiediensten. Dit zijn hulpmiddelen die bemiddeling bij (echtelijke) disputen vergemakkelijken, en vrouwen ondersteunen die strafrechtelijke of burgerlijke acties willen ondernemen tegen hun echtgenoot wanneer hun rechten zijn geschonden. De tweede vernieuwende wet is **de wet op registratie van gebruiksgebonden huwelijken**, een wet die het recht op eigendom van vrouwen garandeert en andere echtelijke rechten vrijwaart.

De derde vernieuwing in het 'gender beleid' van Sierra Leone betreft de **wet op erfrecht voor vrouwen**. Deze wet stipuleert dat een vrouw recht heeft op het bezit van de eigendom na het overlijden van de echtgenoot, zonder inmenging van betrokken familieleden.

De uitdaging voor de volgende jaren zal erin liggen om enerzijds de vrouwen in landelijke gebieden **bewust te maken van hun rechten**, en hen manieren aan te reiken om hun rechten af te dwingen op lokaal niveau. Anderzijds is het een grote uitdaging om ook de **'dorpshoofden' te wijzen op de grenzen van hun jurisdictie**, en om een controleorgaan op poten te zetten dat ervoor zorgt dat deze grenzen worden gerespecteerd.

Toch is er **hoop** voor de vrouwen van Sierra Leone nu hun leed nationaal en internationaal wordt erkend door de overheid en mensenrechtenorganisaties. Hun strijdbaarheid groeit

met iedere vrouw die zich bewust wordt van **haar fundamentele rechten als mens**. Hun stem weergalmt doorheen onze publicaties, verhalen, en vooral onze brieven en acties waar wij hen toelaten om onze handen en onze stemmen te lenen, zodat we samen de stilte waarin onrecht zich hult kunnen doorbreken.

Sissi De Kerf

Bronnen:

"Sierra Leone: Women face human rights abuses in the informal legal sector" (Amnesty report + Action Circular + Update)

"No one to turn to? Women's lack of access to justice in Sierra Leone" (Amnesty briefing paper)

This time

I am happy to be happy;

To be loved, to love;

To discard the past;

To enlighten my present;

To patiently await my future;

And I see them, desperately,

Persistently, trying to invade me;

To darken my light;

But I will not be moved;

My faith will remain unshaken;

This time, my feet are firmly

Planted on the ground;

Praise God !

Aisha Massaquoi

BRIEFSCHRIJFACTIE: NIEUWJAARSWENSEN AAN IRAN

Op de Internationale Vrouwendag van 8 maart schenkt Amnesty International Vlaanderen dit jaar aandacht aan de situatie van vrouwen in Iran. Zij blijven namelijk het slachtoffer van vergaande wettelijke discriminatie. Deze genderongelijkheid beïnvloedt het leven van Iraanse vrouwen op talrijke vlakken, waaronder huwelijk, scheiding en voogdij. Verder vinden we ongelijke behandeling terug op het vlak van de leeftijd van criminele aansprakelijkheid, compensatie voor lichamelijk letsel of dood, toegang tot economische en sociale rechten zoals werk en erfenis, het recht vrij te reizen binnen en buiten Iran, en het recht verkiesbaar te zijn voor alle overheidsfuncties. Vrouwen zijn letterlijk slechts 'half' zoveel waard als mannen. Getuigenissen van mannen wegen dubbel zo zwaar door als getuigenissen van vrouwen. Criminele daden tegen vrouwen worden minder zwaar gestraft dan misdaden tegen mannen. Verder blijken ook de strafmaat en -procedure een disproportionele impact uit te oefenen op vrouwen. Bij steniging bestaat bijvoorbeeld de regel dat de straf vervalt indien men kan ontsnappen. Het hoeft geen verduidelijking dat deze mogelijkheid veel kleiner is voor vrouwen, die tot hun borst worden ingegraven in plaats van tot hun middel zoals bij mannen het geval is.

Nochtans zijn er in Iran heel wat moedige vrouwen én mannen die deze discriminatie aankaarten. Iraanse mensenrechtenactivisten lanceerden twee campagnes in 2006.

De *Campagne voor Gelijkheid* werd in het leven geroepen om een einde te maken aan de discriminerende wetgeving. Om dit doel te bereiken trekken activisten van deur tot deur om één miljoen handtekeningen te verzamelen onder de Iraanse bevolking én om vrouwen op hun rechten te wijzen. De *Stop Steniging voor Altijd-Campagne* wil het leven redden van

diegenen die veroordeeld werden tot steniging en beoogt de afschaffing van deze vorm van executie in wet en praktijk.

Amnesty International drukt haar steun uit voor beide campagnes. Eén van de betrachtingen van de organisatie is immers het ondersteunen van bestaande initiatieven, en die zijn in dit geval duidelijk en krachtig.

Activisten van beide campagnes voeren hun legitieme en vreedevolle activiteiten bovendien uit met risico voor het eigen leven. Sinds de lancering van de campagnes werden zij lastiggevallen, geïntimideerd en verdrukt op grond van 'propaganda tegen het systeem', 'handelen tegen de nationale veiligheid' en 'deelnemen aan illegale demonstraties'. Een aantal onder hen werden gearresteerd en gevangengezet, sommigen ook gefolterd, berecht en veroordeeld.

Amnesty International heeft twaalf activisten geïdentificeerd die het slachtoffer zijn van deze vervolging en voert actie om internationale rechtvaardigheid te geven aan hun situatie, hun rechten te beschermen en hun acties te ondersteunen om de impact ervan te vergroten.

De ondersteuning van deze vrouwenrechten-activisten staat helemaal in het teken van Now Rouz, het Iraanse Nieuwjaar dat gevierd wordt op 21 maart. Amnesty International Vlaanderen grijpt deze kans aan om vrouwen in Iran een jaar toe te wensen waarin wettelijke

gelijkberechtiging een feit mag worden. Stuur je wensen naar de Iraanse autoriteiten en dring er bij hen op aan de aanklachten tegen deze activisten te laten vallen en de Iraanse wetgeving te herzien om een einde te maken aan alle vormen van wettelijke discriminatie tegen vrouwen.

Anke Van Vossolle

Heb je nog een leuke nieuwjaarskaart liggen?

Vul dan één van onderstaande namen in op bijgevoegde tekst:

Noushin Ahmadi Khorassani, Mahboubeh Abbasgholizadeh, Shadi Sadr, Sussan Tahmasebi, Parvin Ardalan, Shahla Entesari, Ronak Safarzadeh, Hana Abdi, Maryam Hosseinkhah, Jelveh Javaheri, Delaram and Ali Amir Yaghoub-Ali ().

Wil je graag meer informatie over deze personen voor wie je een kaart kan versturen? Neem dan zeker ook een kijkje op de website www.aivl.be.

Prior
+
€ 0,90

Your Excellency,

With the New Year ahead, I would like to express a wish to you for the coming year.

I would like to call on you for the dropping of all charges against that are connected to her/his peaceful campaigning for equal rights for women in Iran.

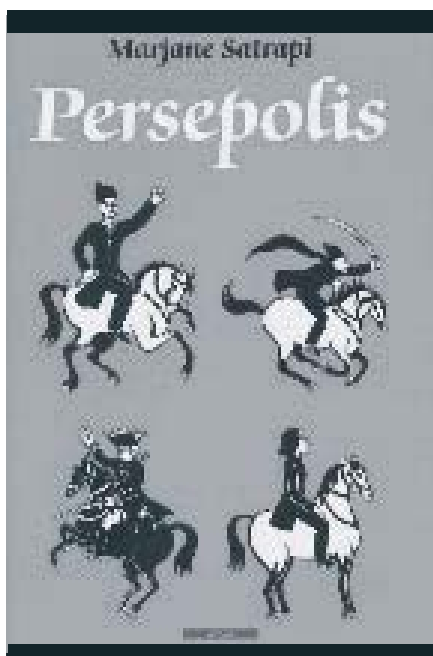
I also am writing to express concern about legislation in the Islamic Republic of Iran that discriminates against women. I kindly urge you to do everything within your power to ensure that Iranian legislation is revised to eliminate all forms of discrimination against women.

Yours sincerely,

Name
Country

Head of the Judiciary
Howzeh Riyasat-e Qoveh Qazaiyeh
(Office of the Head of the Judiciary)
Pasteur St
Vali Asr Ave
South of Serah-e Jomhouri
Tehran 1316814737
Islamic Republic of Iran

PERSEPOLIS

Marjane Satrapi, Atlas, Amsterdam, 2005, p. 346

'Persepolis' is het autobiografische stripverhaal van de Iraanse Marjane Satrapi. Het neemt de lezer mee naar haar jeugdjaren in het revolutionaire en later in het door oorlog geteisterde Iran van de jaren '80.

In haar vrij rudimentaire tekenstijl beschrijft Satrapi vanuit haar persoonlijke standpunt als 10-jarige hoe de Iraanse revolutie en de Iraans-Iraakse oorlog ingrijpt in het dagelijkse leven. Marjane's reacties op deze veranderingen (o.m. de verplichting tot het dragen van een sluier voor vrouwen, oorlogsmartelingen, bombardementen, censuur) zijn dan ook vaak ingegeven vanuit de buik en zijn vaak kinderlijk, maar ze schetsen wel een zeer duidelijk beeld van de maatschappelijke situatie.

Naast maatschappelijke veranderingen ondergaat Satrapi ook gaandeweg persoonlijk een aantal veranderingen. Tijdens haar opstandige puberjaren wordt ze al te vaak opgemerkt door het Iraanse regime. Haar ouders besluiten dan ook dat het voor haar eigen veiligheid beter is haar naar het Oostenrijkse Wenen op kostschool te sturen. Voor Satrapi wordt het een eenzame tijd vol verveling. Hoewel ze zich krampachtig probeert te integreren, verlangt ze hoe langer hoe meer terug naar Iran. Vier jaar later keert Satrapi dan ook terug naar haar thuisland. Ze wordt er toegelaten aan de universiteit, maar ook daar kan ze haar rebelse karakter niet verstoppen en komt ze op voor vrouwenrechten - die noch door het regime noch door de universiteit worden gerespecteerd.

Dit stripverhaal vormde het scenario voor de gelijknamige tekenfilm waarvoor auteur Marjane Satrapi samenwerkte met cineast Vincent Paronnaud. In november 2007 was deze film te zien in de Vlaamse bioscoopzalen. Hij heeft ondertussen al de Juryprijs op het filmfestival van Cannes weggekaapt en de Gouden Movie Squad Award op het Internationaal Film Festival van Rotterdam. Een aanrader!

Annemie Van Uytven

... vervolg op Moord op Benazir Bhutto

dat een vrouw een politiek ambt kon vervullen, en een vrouw als eerste minister was voor hen helemaal ondenkbaar. Ook op militair vlak kon ze niet op steun rekenen.

Uiteindelijk werd B. Bhutto na 20 maanden afgezet. De beloofde (democratische) veranderingen waren grotendeels achterwege gebleven. Dit was waarschijnlijk voor een stuk te wijten aan het feit dat ze op onvoldoende steun kon rekenen binnen het politieke bestel van Pakistan, maar volgens sommigen ook aan incompetentie. Haar eigen politieke loopbaan was bovendien niet onbesproken. De historicus William Dalrymple gebruikte ooit de term elective feudalism om de door Benazir Bhutto aangehangen variant op de democratie te beschrijven en onder haar bewind werden heel wat mensen het slachtoffer van buitengerechterlijke executies, marteling enz. Transparency International noemde haar regering zelfs een van de meest corrupte ter wereld, hoewel zij altijd beweerd heeft dat de aantijgingen tegen haar ongegrond waren.

Intussen valt af te wachten in hoeverre Bilawal, de op 30 december 2007 verkozen nieuwe leider van de Volkspartij, het werk van Benazir Bhutto zal kunnen verderzetten. Als man maakt hij misschien meer kans om de religieuze leiders voor zich te winnen, maar de weg naar de democratie is lang, vol hindernissen en hangt niet af van één persoon.

Eva Zobell

STEUN VROUWENRECHTEN

Amnesty International is een onafhankelijke en onpartijdige organisatie die de naleving van alle mensenrechten nastreeft. Zij doet onderzoek naar en voert actie tegen ernstige mensenrechtenschendingen.

Ondanks het feit dat vrouwen een onmisbare rol vervullen in de maatschappij zijn zij bijzonder kwetsbaar en vallen zij dagdagelijks ten prooi aan wereldwijd partnergeweld, worden zij als wapen gebruikt in oorlogen, zijn zij structurele slachtoffers van armoede en worden zij vaak uitgesloten van onderwijs en medische zorgen.

Omdat Amnesty International aandacht en respect wil vragen voor vrouwenrechten, werd een **Vrouwenactienetwerk** opgericht. Dit netwerk wil uitgroeien tot een slagvaardige tak binnen Amnesty International. Daaraan kan ook jij ongetwijfeld jouw steentje bijdragen.

Deelnemen aan de klassieke schrijfacties is één van de manieren waarop je het Vrouwenactienetwerk kan steunen.

Je kan je ook gratis abonneren op de nieuwsbrief of je kan je aanmelden als vrijwilliger/lid van het actienetwerk.

Wij blijven daarnaast ook op zoek naar interessante plaatsen waar folders en nieuwsbrieven van het Vrouwenactienetwerk verspreid en tentoongesteld kunnen worden en naar mensen die hierbij willen helpen.

AGENDA

Enkele lokale Amnesty groepen organiseren tijdens de maanden maart en april 2008 een filmavond rond vrouwenrechten. Hieronder vind je meer info:

Filmavond 'Mooladé' in het kader van de 'Stop Geweld Tegen Vrouwen'-campagne

Wanneer? Woensdag 12 maart 2008 om 20u
Waar? Mgr. Sencie Instituut, Erasmusplein 2, Leuven (achter Bibliotheek Ladeuzeplein)
Door wie? Lokale Amnesty Groep Leuven
Meer info? Mevrouw Erika Vanbaelen via erika.vanbaelen@gmail.com

Filmavond 'Señorita Extraviada'

Wanneer? Woensdag 23 april 2008
Waar? gemeenschapslokaal te Deurle
Door wie? Lokale Amnesty Groep Latem
Meer info? Mevrouw Annick Lachaert via annick.lachaert@telenet.be

COLOFON

Redactie:

Annemie Van Uytven (eindredacteur),
Aline Remael, Anke Van Vossle, Els Dewit,
Eva Zobell en Sissi De Kerf

Verantwoordelijke Uitgever:

Jan Brocatus
Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen

Vormgeving:

Ann Blockmans / Danny Wyts
Nancy Dyckmans

Redactieadres:

Amnesty International Vlaanderen
Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen
Tel: 03 271 16 16
Fax: 03 235 78 12
E-mail: annemie_vanuytven@hotmail.com
Internet: <http://www.amnesty.be>

Giften: 000-0000082-82

Focus op Vrouwen is de driemaandelijkse nieuwsbrief van het Vrouwenactienetwerk. De ingenomen standpunten vertegenwoordigen niet noodzakelijk de standpunten van Amnesty International.

Wil je de Focus op Vrouwen gratis ontvangen? Contacteer dan Kris Laurijssen op het algemeen telefoonnummer of mail jouw volledig thuisadres naar krisl@aivl.be.

Indien je graag een elektronische link naar de Focus in jouw inbox ontvangt, stuur dan een bericht naar krisl@aivl.be met de vermelding "Focus per mail".